

IV

(Tájékoztatók)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

TANÁCS

A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a szakoktatás és szakképzés (VET) területén való fokozott európai együttműködés jövőbeni prioritásairól

(2009/C 18/04)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK
A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI,amely megfelelő alapot biztosít további szakmai képzés-
sükhöz és foglalkoztatásukhoz.

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

1. A Tanács 2002. november 12-én állásfoglalást hagyott jóvá a szakoktatás és szakképzés területén való fokozott európai együttműködés előmozdításáról. ⁽¹⁾ Később ez az állásfoglalás képezte az Európai Unió tagállamainak, az EFTA/EGK tagországainak és a tagjelölt országoknak a szakoktatásért és szakképzésért felelős miniszterei, valamint a Bizottság és az európai szociális partnerek 2002. november 29–30-i koppenhágai találkozóján a szakoktatás és szakképzés teljesítményének, minőségének és vonzerejének javítására irányuló stratégiaként – ismertebb nevén koppenhágai folyamat – elfogadott nyilatkozat alapját.
2. A folyamat 2004. december 14-én Maastrichtban tartott első felülvizsgálata ⁽²⁾ egyrészt megállapította, hogy előrelépés történt számos közös eszköz és elv kialakítása terén, másrészt a folyamatot szorosan a lisszaboni stratégiához és az „Oktatás és képzés” munkaprogramhoz kapcsolta. A 2006. december 5-én Helsinkiben megtartott második felülvizsgálat ⁽³⁾ hangsúlyozta a lendület megtartásának, valamint az elfogadott elvek és eszközök folyamatos megvalósítása biztosításának szükségességét.
3. Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás ⁽⁴⁾ arra ösztönzi a tagállamokat, hogy építsék be a kulcskompetenciákat az egész életen át tartó oktatásra és képzésre vonatkozó stratégiáikba, hogy így minden fiatal számára biztosítsák az ahhoz szükséges eszközöket, hogy e kompetenciáikat olyan szintre fejlesszék,
4. Az oktatásra és képzésre vonatkozó lisszaboni célkitűzések tekintetében elért haladás nyomán követésére szolgáló mutatók és referenciaértékek összefüggő keretrendszeréről szóló, 2007. május 25-i tanácsi következtetések ⁽⁵⁾ megerősítik, hogy az európai statisztikai rendszerből nyert adatok minősége javításra szorul.
5. Az új munkahelyekhez szükséges új készségekről szóló, 2007. november 15-i tanácsi állásfoglalás ⁽⁶⁾ kiemeli, hogy a munkavállalóknak a tudásalapú társadalom új munkahelyeire való felkészítése céljából haladéktalanul elébe kell menni a jövőbeli készségigényeknek olyan intézkedések végrehajtásával, amelyeknek célja az ismereteknek, a készségeknek és kompetenciáknak a gazdaság igényeihez való igazítása, és az esetleges hiányok orvosolása.
6. A Tanács és a Bizottság 2008. évi, az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról szóló közös időközi jelentése ⁽⁷⁾ hangsúlyozza, hogy további munkára van szükség ahhoz, hogy vonzóbb és színvonalasabb legyen a szakoktatás és szakképzés, valamint kiemeli, hogy el kell kezdeni az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés aktualizált keretstratégiájával kapcsolatos munkát.
7. A 2008. március 13–14-i Európai Tanács ⁽⁸⁾ kijelölte a 2008–2010-re vonatkozó prioritásokat, és hangsúlyozta, hogy „az emberi tőkébe és kreativitásba való, az emberek egész életén át tartó nagyobb mértékű és hatékonyabb befektetés kulcsfontosságú feltétele annak, hogy Európa sikeres legyen a globalizált világban”. A több iparágban is tapasztalható növekvő készséghiányra reagálva a Tanács felkérte a Bizottságot,

⁽¹⁾ HL C 13., 2003.1.18., 2. o.⁽²⁾ 9599/04 tanácsi dokumentum.⁽³⁾ HL C 298., 2006.12.8.⁽⁴⁾ HL L 394., 2006.12.30., 10. o.⁽⁵⁾ HL C 311., 2007.12.21., 13. o.⁽⁶⁾ HL C 290., 2007.12.4., 1. o.⁽⁷⁾ 5723/08 tanácsi dokumentum.⁽⁸⁾ 7652/08 tanácsi dokumentum, 9. oldal, 13. pont.

hogy a technológiai változásnak és a népesség előregedésének hatásait is figyelembe véve nyújtson be átfogó, a 2020-ig tartó időszakot felölelő értékelést a jövőbeli európai készségigényekről.

8. Az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás ⁽¹⁾ a tanulási eredmények különböző oktatási rendszerek és országok közti elismerésének megkönnyítése révén lehetővé teszi a mobilitás, valamint az egész életen át tartó tanulás előmozdítását.
9. A kreativitás és az innováció oktatás és képzés révén való előmozdításáról szóló, 2008. május 22-i következtetéseiben ⁽²⁾ a Tanács az oktatás és képzés minden szintjén nagyobb szinergia kialakítását javasolja egyfelől az ismeretek és készségek, másfelől a kreativitás és az innovációs készség között. Ezen felül a kreativitás és innováció európai évről (2009) szóló európai parlamenti és tanácsi határozati javaslat ⁽³⁾ célja, hogy támogassa a tagállamokat a kreativitást az egész életen át tartó tanulás révén ösztönző törekvésekben, amely az innováció motorja és a személyes, szakmai, vállalkozói és szociális készségek fejlődésének központi tényezője.
10. A felnőttkori tanulásról szóló, 2008. május 22-i tanácsi következtetések ⁽⁴⁾ elismerik, hogy a felnőttkori tanulás kulcsszerepet játszhat a lisszaboni stratégia céljainak teljesítésében, mindenekelőtt a munkavállalók technológiai alkalmazkodásának lehetővé tételében, valamint az idősebb munkavállalók és a migránsok sajátos igényeinek kielégítésében.

HANGSÚLYOZZÁK, HOGY:

1. A szakoktatás és szakképzés (VET) az egész életen át tartó tanulás alapvető része, amely a képesítés valamennyi releváns szintjére kiterjed, és amelyet szorosan össze kell kapcsolni az általános oktatással és a felsőoktatással. A foglalkoztatás és a szociálpolitikák központi elemeként a szakoktatás és szakképzés nem csak a versenyképességet, az üzleti teljesítményt és az innovációt mozditja elő a globalizált gazdaságban, hanem a társadalmi igazságosságot, a kohéziót, a személyes fejlődést és az aktív polgári szerepvállalást is.
2. Az egész életük folyamán a polgárok igényeihez igazítható, rugalmas karrierlehetőségek érdekében erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy szorosabban kapcsolódjon össze valamennyi tanulási forma és kontextus.
3. A kreativitás és az innováció fejlesztése különösen fontos a szakoktatás és szakképzés szempontjából. Ennek megvalósításához tevékenyen támogatni kell az egész életen át tartó tanulóshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítását.

4. A munkaerőpiaci igények kielégítéséhez ösztönözni kell az olyan váltakozó rendszerű képzéseket, amelyek összekapcsolják az oktatási intézményekben folyó tanulást a munkahelyi tanúlással, továbbá fejleszteni kell a vállalkozásoknál és felsőoktatási létesítményekben folytatott felnőttképzést.
5. A készségigényekre való felkészülés és a készséghiányok megelőzése – és az új és újonnan jelentkező munkakövetelmények európai és nemzeti szinten történő azonosítása – az egyének, a társadalom és a gazdaság igényeire választ adó VET-politikák végrehajtásának szükséges feltétele.
6. A tájékoztató, orientációs és tanácsadó szolgálatoknak koherens rendszerbe kell szerveződniük, amely lehetővé teszi az európai polgárok számára, hogy egész életük folyamán irányítani tudják tanulási folyamatukat és pályájukat, valamint a különböző átmeneteket.
7. A magas fokú képzettségi igényekre válaszul fejleszteni kell a felsőoktatásnak a szakoktatásban és szakképzésben, valamint a munkaerőpiaci integráció előmozdításában betöltött szerepét.
8. A munkavállalók, tanulók és oktatók rendszerek és országok közötti mobilitásának elősegítéséhez végre kell hajtani a képesítések átláthatóságát és elismerését szolgáló közös európai eszközöket, így az Europass-t, az európai képesítési keretrendszert (EKKR), az európai kreditátszámítási rendszert (ECTS) és a jövőbeli az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszert (ECVET);
9. A közös európai eszközök átültetéséhez feltétel a minőségbiztosítási mechanizmusok használata és a szakoktatás és szakképzés minőségének biztosítását szolgáló jövőbeli európai keret megvalósítása, amelyek alapvető fontossággal bírnak a kölcsönös bizalom megteremtése és az oktatási és képzési rendszerek ezzel egyidejű korszerűsítése tekintetében.

ELISMERIK, HOGY:

A koppenhágai folyamat nagyratörő célokat határozott meg mind európai, mind tagállami szinten. Jelentős változásokhoz vezetett a nemzeti szakpolitikákban, valamint az átláthatóságot és a tudás, a készségek és kompetenciák elismerését, valamint a rendszerek minőségét szolgáló fontos eszközöket eredményezett.

Európai szinten a naprakészé tett munkamódszerek felhívták magukra az érintettek figyelmét, és a rendelkezésre álló eszközök használatára ösztönözték őket.

Az európai képesítési keretrendszer különösen fontos tényező a tanulási eredményeken alapuló tagállami képesítési rendszerek és keretek kialakításának előmozdításában és megkönnyítésében, és ezáltal a szakoktatás és szakképzés helyzetének korszerűsítésében és fokozásában.

⁽¹⁾ HL C 111., 2008.5.6., 2. o.

⁽²⁾ HL C 141., 2008.6.7., 17. o.

⁽³⁾ 8935/08 tanácsi dokumentum.

⁽⁴⁾ HL C 140., 2008.6.6., 10. o.

Emellett a koppenhágai folyamat hozzájárult ahhoz, hogy a VET nagyobb szerepet játsszék a lisszaboni stratégiának – annak hármas dimenziója, a versenyképesség, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió tekintetében való – végrehajtásában. A koppenhágai folyamatnak ezért figyelembe kell vennie az oktatás és képzés területén folytatott európai együttműködés jövőbeli stratégiai keretrendszerének – amelybe teljes mértékben beleilleszkedik – kiemelt szempontjait.

E kereten belül a szakoktatásnak és szakképzésnek meg kell őriznie sajátos jellegét. A VET közös felelősségvállalást jelent, amely a folyamat valamennyi szakaszában szorosan összekapcsolja a tagállamokat, a szociális partnereket és ágazati szervezeteket, ami a VET minőségének és hatékonyságának szükségessé feltétele.

KIEMELIK, HOGY:

1. Olyan megközelítést kell elfogadni, amely lehetővé teszi különböző eszközök következetes és egymást kiegészítő alkalmazását.
2. A polgárok és valamennyi más érdekelt számára részletes tájékoztatást kell nyújtani a közös eszközökről, így megkönnyítve használatukat.
3. Az e következtetésekben felvázolt intézkedések önkéntesek, és azokat alulról építkező együttműködés keretében kell kidolgozni. Az eszközök sikeres kialakítása és alkalmazása valamennyi érdekelt elkötelezettségét megkívánja.

EGYETÉRTENEK ABBAN, HOGY:

A koppenhágai folyamat 2002 óta meghatározott prioritásai és iránymutatásai mindmáig érvényesek. Ennek megfelelően folytatni kell megvalósításukat, és a 2008 és 2010 közötti időszakra vonatkozó alábbi négy kiemelt területtel kell foglalkozni:

1. Tagállami és európai szinten végre kell hajtani a szakoktatás és szakképzés területén való fokozott európai együttműködés előmozdításáról szóló eszközöket és rendelkezéseket

A kölcsönös bizalom erősítése érdekében fontos a tanulási eredményeken alapuló olyan tagállami képzési rendszerek és keretek kialakítása, amelyek összhangban állnak az európai képzési keretrendszerrel, továbbá a jövőbeli európai szakoktatási és szakképzési kreditátviteli rendszer (ECVET) és a jövőbeli európai szakoktatási és szakképzési minőségbiztosítási keretrendszer (EQARF) megvalósítása.

E tekintetben az alábbiak kidolgozására van szükség:

- kísérleti projektek, megfelelő módszerek és kísérő eszközök,

- a nem formális és informális tanulási eredmények elismerését szolgáló intézkedések, a tagállami képzési keretrendszerek, az európai képzési keretrendszer és az ECVET-rendszer végrehajtása,
- minőségbiztosítási eszközök,
- a különböző eszközök közti koherencia.

2. Javítani kell a szakoktatási és szakképzési rendszerek minőségét, és növelni kell vonzerejüket

Erősíteni kell a VET vonzerejét minden célcsoport körében

- népszerűsíteni kell a VET-et a tanulók, a szülők, a – foglalkoztatott, a munkanélküli és az inaktív – felnőttek, valamint a vállalkozások körében, többek között az Euroskillshez hasonló szakismereti versenyek állandósításával,
- megkülönböztetésmentes hozzáférést és részvételt kell biztosítani a VET-ben, és figyelembe kell venni a kirekesztődés veszélyével fenyegetett személyek és csoportok, különösen a korai iskolaelhagyók, az alacsony végzettséggel rendelkezők és a hátrányos helyzetűek igényeit,
- meg kell könnyíteni a tájékoztatást, egész életen át tartó pályaeorientációt és tanácsadást nyújtó szolgáltatásokhoz való hozzáférést a pályaeorientációnak az egész életen át tartó tanulás stratégiáiba való fokozottabb integrálásáról szóló 2008. november 21-i tanácsi állásfoglalás⁽¹⁾ sikeres végrehajtásával,
- az általános közoktatás, a VET, a felsőoktatás és a felnőttkori tanulás közötti kapcsolatok erősítésével elő kell segíteni olyan folyamatokat, amelyek lehetővé teszik az egyes személyek számára az egyik képzettségi szintről a másikra való továbblépést.

A VET-rendszerek kiválóságának és minőségének ösztönzése

- a jövőbeli EQARF-ajánlás végrehajtásával fejleszteni kell a minőségbiztosítási mechanizmusokat, közös eszközök kidolgozása érdekében tevékenyen részt kell venni az európai szakoktatási és szakképzési minőségbiztosítási hálózatban, valamint a kölcsönös bizalom elősegítésével támogatni kell az EKKR végrehajtását,
- növelni kell a szakoktatással és szakképzéssel foglalkozók – tanárok, oktatók, mentorok, az orientációban résztvevők – alap- és továbbképzésébe való befektetést,
- a szakoktatási és szakképzési politikákat pontos kutatásokkal és adatokkal alátámasztott megbízható eredményekre kell alapozni, továbbá javítani kell a VET-hez kapcsolódó statisztikai rendszereket és adatokat,

⁽¹⁾ 15030/08 tanácsi dokumentum.

- a tanulási eredményeken alapuló, könnyen érthető és magas színvonalat garantáló tagállami képesítési rendszereket és kereteket kell kialakítani, biztosítva egyidejűleg az európai képesítési keretrendszerrel való összeegyeztethetőséget is,
- a szakoktatásban és szakképzésben ösztönözni kell a kreativitást és az innovációt, és végre kell hajtani a Tanács 2008. május 22-i, a kreativitás és az innováció oktatás és képzés révén való előmozdításáról szóló következtetéseit,
- fejleszteni kell és a szakoktatás és szakképzés sajátosságaihoz kell igazítani a nyelvtanulást,
- javítani kell a VET, az általános képzés és a felsőoktatás közötti átjárhatóságot és folyamatosságot.
- ki kell dolgozni és végre kell hajtani a nem formális és informális tanulás eredményeinek érvényesítését és elismerését,
- a mobilitást – például a gyakornokok mobilitását – támogató meglévő közösségi programok megerősítésével növelni kell a duális szakmai képzésben részt vevők mobilitását. A Tanács és a tagállamok kormányainak a 2008. november 21-i Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, a fiatalok mobilitásáról szóló következtetéseknél (?) hozzá kell járulniuk ehhez a folyamathoz,
- növelni kell a felsőoktatás szerepét a szakoktatásban és szakképzésben, valamint a munkaerőpiaci integráció előmozdításában.

3. Fejleszteni kell a szakoktatás és szakképzés (VET), valamint a munkaerőpiac közötti kapcsolatot

E tekintetben az alábbiakra lenne szükség:

- a 2008. március 13–14-i Európai Tanács következtetéseivel, valamint az új munkahelyekhez szükséges új készségekről szóló, 2007. november 15-i tanácsi állásfoglalással összhangban folytatni kell olyan előrettekintő mechanizmusok kidolgozását, amelyek nemzeti és európai szinten a foglalkoztatásra és a készségekre összpontosítanak, és céljuk, hogy azonosítsák a lehetséges készséghiányokat, valamint reagáljanak a gazdaság és a vállalkozások, főként a KKV-k készségek és kompetenciák terén a jövőben jelentkező mennyiségi, illetve minőségi igényeire,
- biztosítani kell a szociális partnerek és a gazdasági szereplők hatékony bevonását a VET-re vonatkozó szakpolitikák meghatározásába és végrehajtásába,
- javítani kell az orientációs és tanácsadó szolgáltatásokat a képzésből a foglalkoztatásba való átmenet megkönnyítése érdekében, így járulva hozzá az egész életen át tartó orientáció európai politikáinak, rendszereinek és gyakorlatainak megerősítéséről szóló, 2004. május 28-i tanácsi állásfoglalásban (1) meghatározott célkitűzésekhez; aktívan részt kell venni az Egész Életen át Tartó Pályaorientációs Európai Szakpolitikai Hálózatban,
- meg kell erősíteni azokat a – többek között (köz- illetve magán-) finanszírozási – mechanizmusokat, amelyek elősegítik a felnőttképzést, például a munkahelyi képzést, különös tekintettel a KKV-kre, hozzájárulva a jobb karrierlehetőségekhez és a vállalkozások versenyképességének növeléséhez. E tekintetben végre kell hajtani a felnőttek oktatásáról és képzéséről szóló, 2008. május 22-i tanácsi következtetésekből felvázolt fellépéseket,
- az oktatás és képzés területére vonatkozó jövőbeli európai együttműködési stratégiai keret prioritásai közé integrálni kell a VET-et, és biztosítani kell e keretben a VET láthatóságát, ügyelve ugyanakkor a VET-nek az iskolai oktatást, a felsőoktatást és a felnőttkori tanulást érintő szakpolitikákkal való szerves összekapcsolására; fejleszteni kell a többnyelvűsége és az ifjúságra vonatkozó európai szakpolitikákkal való kapcsolatokat,
- meg kell szilárdítani a harmadik országokkal és a nemzetközi szervezetekkel – így az OECD-vel, az Európa Tanáccsal, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel és az UNESCO-val – való cseréket és együttműködést. A munkában való részvételre való jogot valamennyi tagállam számára biztosítani kell.

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL

az alábbiak révén hajtsák végre a koppenhágai folyamatnak a 2008–2010-es időszakra megjelölt prioritásaihoz kapcsolódó, a fenti négy fő területen meghatározott feladatokat:

- megfelelő köz- és magánfinanszírozás, a megfelelő európai uniós források, például az Európai Szociális Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Beruházási Bank nyújtotta kölcsönök igénybevétele a reformok tagállami szintű támogatásához a tagállami prioritásoknak megfelelően, valamint egész életen át tartó tanulás új programjának igénybevétele a közösségi eszközök eredményes végrehajtásának támogatására,

(1) 9286/04 tanácsi dokumentum.

(2) 16206/08 tanácsi dokumentum.

- a VET-statisztikák alkalmazási körének, összehasonlíthatóságának és megbízhatóságának javítását célzó munka folytatása szoros együttműködésben az Eurostat-tal, az OECD-vel, a Cedefop-pal és az Európai Képzési Alapítvánnyal, valamint a mutatók és referenciaértékek összefüggő keretrendszerében egyértelműbb VET-összetevő fejlesztése. A munkában való részvételre való jogot valamennyi tagállam számára biztosítani kell,
 - a készségigények előrejelzésével és a meglévő és elvárt készségek közötti eltérések megelőzésével kapcsolatos tevékenységek továbbfejlesztése szoros együttműködésben a Cedefop-pal, az Európai Képzési Alapítvánnyal és az Eurofound-dal,
 - információcserre harmadik országokkal, különösen a bővítési politika, valamint az európai szomszédságpolitika által érintett országokkal.
- Az e területen folytatott együttműködésnek nyitottnak kell lennie, bevonva valamennyi tagállamot, a Bizottságot, a tagjelölt országokat, az EFTA-EGT országokat és a szociális partnereket.
- A Cedefop és az Európai Képzési Alapítvány továbbra is támogatni fogja a Bizottságot, különösen a végrehajtás terén elért eredmények nyomon követése és az arról való jelentéstétel terén.
- Az oktatásról és képzésről szóló jövőbeli európai együttműködési stratégiai keretről, valamint a nemzeti lisszaboni reformprogramokról szóló jelentésekben különleges figyelmet kell fordítani a VET területén elért eredményekre.
-